

בו א ב ג מיי פיו מהל'
מזה הלכה יב סג
שקין מ' טע"ט א"ח ס'
תע"ט ס"א:

רבינו הגאון

תנ"י סמוך למנחה כו'.
אוקימנא סמוך למנחה
קטנה, מרחיקא אפילו
אגריפס המלך שגילו
לאכל בתשע לא יאכל עד
שחשך, אמר רב יוסף
אכל מטביל הוא בבית
התנינא, פ"י רב האוי
הרגימא כסנין של מיני
מויקא רחנין בתוספתא
דברכות וביבא לפני בורא
הרגימא סמוך לילין בורא
מיני [סנין]. רבי יודק
מטביל בירק. כלומר היה
אוכל, זה מיני תרגימא,
הוא היה אוכל [ירקין] מן
המנחה ולמעלה. ויבא בני
הבי ושמע טובל בבני
מיני תורתו לפני האורחים.
רבי הוה שתי חמרא
טובא במטביל דחמרא אמר
כי היכי דנגריה לביבא
ונפיק למצוה וכו'.

ואתי לאימונעי מפסח. ואפילו אחר שיעשה פסח אסור כדי
שלא ימהר לאכול ויעשה פסח שלא כראוי: **דילמא אתי**
אמריבא אבידא גסה. ואינה אכילה כדאמרינן בפרק חמרא דיומא
(דף פ:) האוכל אכילה גסה ציוס הכפורים פטור וקשה דאמרי' צנור
(דף כג.) גבי פסח זה שאכלו אכילה
גסה ופושעים יכשלו צנס ופריך רשע
קריית ליה נהי דלף עבד מלוה מן
המוכר פסח מיהא קא עבד ואומר
ר"ת דמרי גוויי אכילה גסה אחת
שנפשו קלה ולאכלו² ועל אותה פטור
ציוס"כ ויש אכילה גסה שאינו מתאווה
לאכול אך יש בה טעם והא דפסח
נאכל על השבט היינו שמתאווה לאכול
קא עבד וי"ל דלון לו לקרותו רשע
כיון שקיים מצות פסח אע"פ שלא
קיים מצות אכילה דאכילת פסחים לא
מעבד³ ומה שפירש רש"ס דנקט
דף פ' משום דשייכא אפילו צומן הזה
לדיכא פסח לא נהירא דאפילו הוי
טעמא משום פסח אסור צומן הזה
כדמוכח בסמוך גבי ר' ששת דהוה
ימכר כוליו ומתעבד⁴ ופירושו אחר
עיקר שפי' דנקט מנה דאכילה
מועטת הוי אכילה גסה: **אפ"ה**
אגריפס המלך. פי' רש"ס מלך כשר
וימכר כוליו ומתעבד⁵ היה ולא דק דבטוטה
(דף מה.) אמרי' כשהגיע למקרב אחיך
תשים עליך מלך ולגו עיניו דמעות:
שז"ה רג"ל אבוב בתשע שעות.

לעמוד בג' שעות והיה מתנהג כחלמדי
חסד לאכול בשעה ששית ו' אחרי קומו ואין נראה דא"כ הוה ליה למימר
ט' שעות לאגריפס כשש שעות לת"ח: **מ"י** תרגימא. פי' רש"ס
פירוש ושבד בלם אלא ולא נהירא דאמרינן בתוספתא דכילד מצרכין
הציאו לפניו מיני תרגימא מצרך בורא מיני מוונות ואין מצרכין בורא
מיני מוונות אלא על חמשת מינים ומיהו בפרק חמרא דיומא (דף
טט:) איכא חד שניא דמשני ואביעית אימא מאי מיני תרגימא פרי:
ג"ר ר' רב. פי' רש"ס דעל ידי המרישה מקבלת הוריעה ה"ג
ע"י אכילת תרגימא יאכל מנה מיהו חרישה וחריעה תרי מיני יניחו
ולא דמי לשמי אכילות⁶ ונראה שזה הפסוק משל הוא כענין זה דכתיב
(ד' חס תשוב ישראל נאס ה' אלי תשוב אס תסיר שקויוך
וגו') ולא לאחר שמתירו שקויוס אז משבו אלי וכל זמן שקויוס
עמס ומתיאשסת ממני לא תוכלו לשוב כי כה אמר ה' יגרו לכם ניר
ואל מורעו אל קויוס כל זמן שהקויוס בתוכה אינה מועלת וריעתה
כלום ה"ו מיייתי וכו' לדבר כשאכל קאת לבו נמשך יותר אבל כשלא
אכל כלל ומתאשס אין לבו נמשך אחר אכילה והוי כוורק אפן לחמת:

אחרי לאימונעי מלמיעבד פסחא או דילמא
סמוך למנחה קטנה תנן ומשום מצוה דילמא
אתי למיכלה למצה אכילה גסה אמר רבינא
ת"ש אפילו אגריפס המלך שהוא רגיל לאכול
בתשע שעות אותו היום לא יאכל עד שתחשך
אי אמרת בשלמא סמוך למנחה קטנה תנן
היינו רבותיה דאגריפס אלא אי אמרת סמוך
למנחה גדולה תנן מאי רבותיה דאגריפס חל
איסור עליה מעיקרא (ו) אלא "סמוך למנחה
קטנה תנן סוף סוף מאי רבותיה דאגריפס הא
מטיא ליה זמן איסורא מהו דתימא תשע
שעות לאגריפס כארבע שעות (ו) דיון דמי
קמ"ל אמר רבי (ו) (יוס) "אבל מטביל הוא
במיני תרגימא ר' יצחק מטביל בירקי גותניא
גמי הכי (ו) השמש מטביל בבני מעיין גותנן
לפני האורחים ואע"פ שאין ראיה לדבר
וזכר לדבר שנאמר יגרו לכם ניר
ואל תורעו אל קויוס (ו) רבא הוה שתי חמרא
כולי מעלי יומא דפיסחא כי הויכ דניגריה
לליביה דניכול מצוה טפי לאורתא אמר רבא
מנא אמינא לה דחמרא מוגרר גריר דתנן
בין

אז דילמא סמוך למנחה קטנה. ויהיו
בגמר ט' שעות דתשע שעות ומתלה
הוי זמן דהקרבת תמיד כל כל השנה כשהוא מאוחר דהשתא משום
אימונעי מפסח ליכא דערב הפסח היה התמיד קרב בשמונה ומתלה
הפסח אחריו מיל לפיכך אס צל לאכול סמוך למנחה קטנה דהיינו
בגמר תשעה וכבר נשחט הפסח ואין כאן לחוש אלא משום מנה שלא
יאכלנה אכילה גסה. ונהי נמי דמשום פסח איכא למיחש לאכילה גסה
דאף על גב דהוא נאכל על השבט אכילה גסה מיהא אינה אכילה
ובקדשים מויק הוא דחשבינן ליה ציבנות (דף ט.) אלא משום דלגבי
לחם הויא אכילה גסה באכילה מועטת נקט מנה אי נמי רבותא קאמר
הכי קאמר אז דילמא סמוך למנחה קטנה ואפילו צומן דליכא פסח
לדיכא למיחש לעשייתו ולא לאכילתו משום אכילת מנה מיהא איכא
דלא ליהוי אכילה גסה חיישינן: אגריפס המלך. מלך כשר היה
ממלכי (שמונא"ה) ולא היה אוכל עד שעה ט'. רבוסיה דאגריפס.
כלומר היינו רבותא דקתני בצרייתא אפי' אגריפס דאע"ג דעדיין לא
אכל זמן איסורא לא מטא אחתי בשעה תשיעית עד לאחר תשעה
אפילו הכי לא יאכל משום דמשך ליה עד זמן איסור וימתנה ולא
יאכל: אלא אי אמרס. ממנחה גדולה ולמעלה אסור מאי אפילו
למימר דאסור בתמייה דלטו משום דלא אכל צעי למיעבד איסורא:

א) ונבד אלפס אימא
ר' אסין (ו) [תוספתא
פ"י ה"ד:] א) ברכות דף
ל"ה: (ו) נס"א הרוסום:
(ו) נע"יש פ"י ה"ד:
(ו) נע"יש טוס"י ניר כג. ד"ה
פסח ומוס' יבמות של ד"ה
אכילה ומוס' ב"ק דף קי.
ד"ה אכילה (ו) ז"ל ופירוש
ח' א) [נדלאתא לעיל י"ג:]
(ט) נע"יש בנמ' וימות' שס
ד"ה מיני מוס' מוכה דף
ס. ד"ה צמינ'.

תורה אור השלם
1. כי ביה אמר ה' לאיש
יהודה וליירושלם נירו
לכם ניר ואל תורעו אל
קוצים: ירמיהו ד ג

הגהות הב"ח
(א) ב"י אלא מאי פסוק
למנחה קטנה תקן סוף:
(ב) שם בארבע שעות
לדידן דמ"י:

גליון הש"ס
תוס' ד"ה שיהי ב' א"ב.
י"י פתנית ס' ע"ב רש"י
ד"ה שכן מל"ט:

מוסף רש"י
מטביל. הא דנקט מטביל,
שכל מאכלם על ידי טיבול
היה (סוכה ל"ז).

מוסף תוספות
א. ולא נפיק בה. תוס'
הר"ש ב. ו אין לו טעם.
ג. היבא דבשחט עליו
בחיור. שס. ד. וקאמר
תנן ומשום פסח ובימי רב
ששת לא היה פסח. שס.
ה. ואין ראיה זו ודומה
לגזון זה דאריהו ביה
דאכילה דורתא אכילה.
סס.

רש"ב ט' זין
אז דילמא סמוך למנחה קטנה. ויהיו
בגמר ט' שעות דתשע שעות ומתלה
הוי זמן דהקרבת תמיד כל כל השנה כשהוא מאוחר דהשתא משום
אימונעי מפסח ליכא דערב הפסח היה התמיד קרב בשמונה ומתלה
הפסח אחריו מיל לפיכך אס צל לאכול סמוך למנחה קטנה דהיינו
בגמר תשעה וכבר נשחט הפסח ואין כאן לחוש אלא משום מנה שלא
יאכלנה אכילה גסה. ונהי נמי דמשום פסח איכא למיחש לאכילה גסה
דאף על גב דהוא נאכל על השבט אכילה גסה מיהא אינה אכילה
ובקדשים מויק הוא דחשבינן ליה ציבנות (דף ט.) אלא משום דלגבי
לחם הויא אכילה גסה באכילה מועטת נקט מנה אי נמי רבותא קאמר
הכי קאמר אז דילמא סמוך למנחה קטנה ואפילו צומן דליכא פסח
לדיכא למיחש לעשייתו ולא לאכילתו משום אכילת מנה מיהא איכא
דלא ליהוי אכילה גסה חיישינן: אגריפס המלך. מלך כשר היה
ממלכי (שמונא"ה) ולא היה אוכל עד שעה ט'. רבוסיה דאגריפס.
כלומר היינו רבותא דקתני בצרייתא אפי' אגריפס דאע"ג דעדיין לא
אכל זמן איסורא לא מטא אחתי בשעה תשיעית עד לאחר תשעה
אפילו הכי לא יאכל משום דמשך ליה עד זמן איסור וימתנה ולא
יאכל: אלא אי אמרס. ממנחה גדולה ולמעלה אסור מאי אפילו
למימר דאסור בתמייה דלטו משום דלא אכל צעי למיעבד איסורא:

אז דילמא סמוך למנחה קטנה. ויהיו
בגמר ט' שעות דתשע שעות ומתלה
הוי זמן דהקרבת תמיד כל כל השנה כשהוא מאוחר דהשתא משום
אימונעי מפסח ליכא דערב הפסח היה התמיד קרב בשמונה ומתלה
הפסח אחריו מיל לפיכך אס צל לאכול סמוך למנחה קטנה דהיינו
בגמר תשעה וכבר נשחט הפסח ואין כאן לחוש אלא משום מנה שלא
יאכלנה אכילה גסה. ונהי נמי דמשום פסח איכא למיחש לאכילה גסה
דאף על גב דהוא נאכל על השבט אכילה גסה מיהא אינה אכילה
ובקדשים מויק הוא דחשבינן ליה ציבנות (דף ט.) אלא משום דלגבי
לחם הויא אכילה גסה באכילה מועטת נקט מנה אי נמי רבותא קאמר
הכי קאמר אז דילמא סמוך למנחה קטנה ואפילו צומן דליכא פסח
לדיכא למיחש לעשייתו ולא לאכילתו משום אכילת מנה מיהא איכא
דלא ליהוי אכילה גסה חיישינן: אגריפס המלך. מלך כשר היה
ממלכי (שמונא"ה) ולא היה אוכל עד שעה ט'. רבוסיה דאגריפס.
כלומר היינו רבותא דקתני בצרייתא אפי' אגריפס דאע"ג דעדיין לא
אכל זמן איסורא לא מטא אחתי בשעה תשיעית עד לאחר תשעה
אפילו הכי לא יאכל משום דמשך ליה עד זמן איסור וימתנה ולא
יאכל: אלא אי אמרס. ממנחה גדולה ולמעלה אסור מאי אפילו
למימר דאסור בתמייה דלטו משום דלא אכל צעי למיעבד איסורא:

אז דילמא סמוך למנחה קטנה. ויהיו
בגמר ט' שעות דתשע שעות ומתלה
הוי זמן דהקרבת תמיד כל כל השנה כשהוא מאוחר דהשתא משום
אימונעי מפסח ליכא דערב הפסח היה התמיד קרב בשמונה ומתלה
הפסח אחריו מיל לפיכך אס צל לאכול סמוך למנחה קטנה דהיינו
בגמר תשעה וכבר נשחט הפסח ואין כאן לחוש אלא משום מנה שלא
יאכלנה אכילה גסה. ונהי נמי דמשום פסח איכא למיחש לאכילה גסה
דאף על גב דהוא נאכל על השבט אכילה גסה מיהא אינה אכילה
ובקדשים מויק הוא דחשבינן ליה ציבנות (דף ט.) אלא משום דלגבי
לחם הויא אכילה גסה באכילה מועטת נקט מנה אי נמי רבותא קאמר
הכי קאמר אז דילמא סמוך למנחה קטנה ואפילו צומן דליכא פסח
לדיכא למיחש לעשייתו ולא לאכילתו משום אכילת מנה מיהא איכא
דלא ליהוי אכילה גסה חיישינן: אגריפס המלך. מלך כשר היה
ממלכי (שמונא"ה) ולא היה אוכל עד שעה ט'. רבוסיה דאגריפס.
כלומר היינו רבותא דקתני בצרייתא אפי' אגריפס דאע"ג דעדיין לא
אכל זמן איסורא לא מטא אחתי בשעה תשיעית עד לאחר תשעה
אפילו הכי לא יאכל משום דמשך ליה עד זמן איסור וימתנה ולא
יאכל: אלא אי אמרס. ממנחה גדולה ולמעלה אסור מאי אפילו
למימר דאסור בתמייה דלטו משום דלא אכל צעי למיעבד איסורא:

אז דילמא סמוך למנחה קטנה. ויהיו
בגמר ט' שעות דתשע שעות ומתלה
הוי זמן דהקרבת תמיד כל כל השנה כשהוא מאוחר דהשתא משום
אימונעי מפסח ליכא דערב הפסח היה התמיד קרב בשמונה ומתלה
הפסח אחריו מיל לפיכך אס צל לאכול סמוך למנחה קטנה דהיינו
בגמר תשעה וכבר נשחט הפסח ואין כאן לחוש אלא משום מנה שלא
יאכלנה אכילה גסה. ונהי נמי דמשום פסח איכא למיחש לאכילה גסה
דאף על גב דהוא נאכל על השבט אכילה גסה מיהא אינה אכילה
ובקדשים מויק הוא דחשבינן ליה ציבנות (דף ט.) אלא משום דלגבי
לחם הויא אכילה גסה באכילה מועטת נקט מנה אי נמי רבותא קאמר
הכי קאמר אז דילמא סמוך למנחה קטנה ואפילו צומן דליכא פסח
לדיכא למיחש לעשייתו ולא לאכילתו משום אכילת מנה מיהא איכא
דלא ליהוי אכילה גסה חיישינן: אגריפס המלך. מלך כשר היה
ממלכי (שמונא"ה) ולא היה אוכל עד שעה ט'. רבוסיה דאגריפס.
כלומר היינו רבותא דקתני בצרייתא אפי' אגריפס דאע"ג דעדיין לא
אכל זמן איסורא לא מטא אחתי בשעה תשיעית עד לאחר תשעה
אפילו הכי לא יאכל משום דמשך ליה עד זמן איסור וימתנה ולא
יאכל: אלא אי אמרס. ממנחה גדולה ולמעלה אסור מאי אפילו
למימר דאסור בתמייה דלטו משום דלא אכל צעי למיעבד איסורא:

אז דילמא סמוך למנחה קטנה. ויהיו
בגמר ט' שעות דתשע שעות ומתלה
הוי זמן דהקרבת תמיד כל כל השנה כשהוא מאוחר דהשתא משום
אימונעי מפסח ליכא דערב הפסח היה התמיד קרב בשמונה ומתלה
הפסח אחריו מיל לפיכך אס צל לאכול סמוך למנחה קטנה דהיינו
בגמר תשעה וכבר נשחט הפסח ואין כאן לחוש אלא משום מנה שלא
יאכלנה אכילה גסה. ונהי נמי דמשום פסח איכא למיחש לאכילה גסה
דאף על גב דהוא נאכל על השבט אכילה גסה מיהא אינה אכילה
ובקדשים מויק הוא דחשבינן ליה ציבנות (דף ט.) אלא משום דלגבי
לחם הויא אכילה גסה באכילה מועטת נקט מנה אי נמי רבותא קאמר
הכי קאמר אז דילמא סמוך למנחה קטנה ואפילו צומן דליכא פסח
לדיכא למיחש לעשייתו ולא לאכילתו משום אכילת מנה מיהא איכא
דלא ליהוי אכילה גסה חיישינן: אגריפס המלך. מלך כשר היה
ממלכי (שמונא"ה) ולא היה אוכל עד שעה ט'. רבוסיה דאגריפס.
כלומר היינו רבותא דקתני בצרייתא אפי' אגריפס דאע"ג דעדיין לא
אכל זמן איסורא לא מטא אחתי בשעה תשיעית עד לאחר תשעה
אפילו הכי לא יאכל משום דמשך ליה עד זמן איסור וימתנה ולא
יאכל: אלא אי אמרס. ממנחה גדולה ולמעלה אסור מאי אפילו
למימר דאסור בתמייה דלטו משום דלא אכל צעי למיעבד איסורא:

א) ונבד אלפס אימא
ר' אסין (ו) [תוספתא
פ"י ה"ד:] א) ברכות דף
ל"ה: (ו) נס"א הרוסום:
(ו) נע"יש פ"י ה"ד:
(ו) נע"יש טוס"י ניר כג. ד"ה
פסח ומוס' יבמות של ד"ה
אכילה ומוס' ב"ק דף קי.
ד"ה אכילה (ו) ז"ל ופירוש
ח' א) [נדלאתא לעיל י"ג:]
(ט) נע"יש בנמ' וימות' שס
ד"ה מיני מוס' מוכה דף
ס. ד"ה צמינ'.

גה א מ"י פ"ז מהל' מלה הלכה ע' סג עשין מ"א וסור אר"ח סימן טע"ב: ג ד ג מ"י ומהל' טע"ב א"ח פ"י טע"ב טע"ה: גה ה שם טע"ה ט"ו: גה ו מ"י שם הלכה ג' טע"ב שם טע"ה ט"ז:

רבינו הגאון

ואבט כוסות הללו צריך שיחא בהן כדי מוינת כוס יפה, ויקפא לן דכוס יפה הוא כוס של ברכה והוא רביעיית. שתאן חי אמר רבא ידן י"א י"א י"ד חירות לא יא. שתאן בבת אחת אמר רבא ידן י"א י"א י"ד ארבע כוסות לא יא. השקת מהן בניו ובני ביהו יא. והוא דתתא רבא דכסא מרובי ארבע כוסות הללו צריך שיחא בהן כדי רביעיית אחת חי ואחד מוגז אחד חדש ואחד ישן. ופרקי' כוס יפה הוא רביעיית תריוו חזא שיעורא. ר' יהודה אמר צריך שיחא אהן במתא וין ארבע כוסות לא יתא וין כי יתאדם. חי ארבע כוסות הללו צריך שיחא בהן כדי רביעיית אחד אנשים ואחד ששים ואחד תינוקות. ר' יהודה היה מחלק לחינוקות קליות ואגרום כדי שישאלו. וכן היה רבי טרפון עושה.

שאף הן היו באותו הגם. ואי לאו האי טעמא לא היו חייבות משום דנשים טפורות ממצות עשה שהזמן גרמא אף ע"ג דלרבעה כוסות לרצון כדי לדורייתא מיקון: **ד"ר** באותו הגם. פ"י רש"ס שעל דם נגאלו וכן בגמילה ע"י אסתר ובהנוכה ע"י יהודית וקשה דאף משמע שאין עיקר^א ועוד דצירושלמי גרים שאף הן היו צלותו ספק משמע בצותה סכנה לשהמיד להרוג ולאלצד^ב והא דלמרינן דפטורות מנסוכה טע"ג דאף הן היו צלותו הנס כי נסוכות הושבתי התם צעשה דלורייתא^ג אבל דלרבעה כוסות לרצון מיקנו גם לנשים כיון שהיו צלותו הנס^ד: **שתאן** חי יצא. משמע ללכתלה צעי מוינה וכן צפי שלשה שאכלו (בכיות ד' ג'): אמרינן הכל מודים בכוס של ברכה שאין מברכין עליו עד שימך לתוכו מים וקשה דפ' שלשה שאכלו (סג ג'). אמר ר' דברים נלמנו בכוס של ברכה ולרין חי ורש"י פ"י שם דהא דקאמרינן דלרין חי היינו שיתנוהו מי בכוס ברכה המזון^ה לפסוקי צעי מוינה בכוס זה ושפיר בכוס אחר ויבדן ור"ת פ"י דמי דהתם היינו מויג ולא מויג דלמחר צנן סורר (עשדרינן ד' ע'). אינו נעשה צן סורר פה ששתה וין חי ומקו לה צמויג ולא מויג והא דמשמע בהמוילא וין (שבת ד' עו): שמוזגו כחלי דקאמרינן כדי שימוזגו ועמוד על רביעיית היינו שצרכה הארץ דלמחר צנן פסק שלשה שאכלו (בכיות ד' ג'). ומוסף צרכתה הארץ ואומר ר"ת דמוסף מים ולא כפרש"י דמוסף וין וכן מפרש (ערוך) וצ"י נרבוני^א מפרשי דמי קאי אכוס שיהא שלם ולא שצור כדלמרינן^ב וצ"י נרבוני נמליס וא' חיה והיינו שלם דלפילו מת נמי חשיב צריה כדלמרינן בסוף גיד הנשה (חולין ד' קג): גבי אכור טומאה צין צמיינה צין צמיינתה בכל שהו ולמרינן נמי (צ"ק ד' מד). שצירטו ון היא מיתתן^ג ואתי שפיר דכולהו עשרה דברים איכס קיימי ונראה דדוקא בימות שלהס שהיו חוקים לרין מויגה אבל צלנו לא^ד: **בבת** אחת. נראה כפירוש רש"ס ששתתן לרופין ולא כפרש"י שעריה ארבעתן לתוך כוס אחד דשתתן משמע הרבה כוסות: **ידי** וין יצא. פ"י ידי שמתח יו"ט דס"ד הואיל ותיקני ד' כוסות לא נפקי מדי שמתח יו"ט אלא אם כן יא יד ארבעה כוסות: **אחד** חדש ואחד ישן. פירוש שפירש רש"ס דישן עדיף הוא עיקר כדלמרינן (מגילה ד' טו): ולבניו שלם כחמת וגו' וין ישן שרוח קנים נוחה הימנו ואמרינן (ב"ב ד' ג'): כל מיילי עמיקא מעלו והא דנקט שאינו פשוט קודם פירשו לעיל בצ"ל לולין (ד' פה). גבי אחד ע"ס כו': **רובא דבבא**. היינו כמלא לוגמיו כדפרי' לעיל ומיהו לכמהלה לרין לשמות רביעיית: **ואת** אמתת כדי מוינת כוס יפה. איך ספרים דגרסי מאי כדי מויג' כוס יפה לכל אחד ואחד ולפי זה ס"ת דמקשה דמוינת כוס יפה דקאמר שמואל צין כולס קאמר דהיינו רובע רביעיית הלוג וצרייתא קתני רביעיית הלוג וין חי צין כולן רובע רביעיית לכל אחד והא דקתני אחד מוגז לא שדי צריעיית מוגז אלא כלומר אחד יכול לשמואל מוגז אבל מ"מ צרייתא לא מייירי אלא צחי דסגי רביעיית לכל ד' אך קשה ארץ היה סבור המקשה דסגי לכולהו צמוינת כוס יפה והא איכא צהני ארבעה כוסות כוס של ברכה שהוא כוס יפה ורש"ס נמי הקשה הלא צרייתא סתמא קתני לכך נראה כספרים דגרסי ארדי וארדי חד שיעורא הוא דכדי מוינת כוס יפה זהו רובע רביעיית הלוג וין חי לכל אחד כדי שיהא רביעיית עם המויגה וה"ג מייירי צרייתא דמלרכה רביעיית עם המויגה ומתחילה היה סבור דמלרצין וין חי הרביעיית הלוג לכל אחד ואחד ומוזג אשתיה קאי ולא ארבעית צרייתא אבל לנתר דשני קאי שפיר ארבעית והן סוגיא כרז נתמן וכתבא דריש המוילא (שבת ד' עו): דצריי כוס של ברכה לרין שיהא צו רובע רביעיית הלוג וין חי כדי שימוזגו ועמוד על רביעיית הלוג ושיעור הולאת וין מן התם דהוי צמוינת הכוס יפה דהיינו רובע רביעיית וע"י מויגה יעמוד על רביעיית כשיעור כל המשקין דקתני סיפא ושאר כל המשקין צריעיית דלציי פריך עלה התם חדא דתמן צמוזגו שני חלקי מים ועוד מים צבד ומלרצין ונראה לפרש דלציי לרין רביעיית שלימה להולאת צבת וכן משמע התם צהיהא שמתא דקאמר אציי עד כאן לא קאמר רצי נתן הכא דכית צבי רביעיית וין צין חי צין מוגז אבל מים צבד לא מלרצין פ"י רש"ס התם דמיימי לה לגרעיותא ושם מפורש:

שאף הן היו באותו הגם. כדלמרינן (סוטה ד' א'): צבכר נשים דקמיית שצלותו הדור נגאלו וכן גבי מקרא מגילה נמי אמרינן הכי דמשום דע"י אסתר נגאלו וכן גבי נר חנוכה צמסקת צבת (ד' ג'): [כדי מויגה כוס יפה. שיעורו רובע] רביעיית כדי שימוזגו ועמוד על רביעיית לוג דממרא דלא לרי על חד מלת מיא לאו חמרלא רואי. וקא סלקא דעתך דצין כולס קאמר שמואל דלאו רובע רביעיית וין: **שפאן** חי. שלא מוגז צמיס: **צבת** אחת. עירה ארבעתן לתוך כוס אחד: ידי וין יא. ששתה ד' כוסות: ידי חירות לא יא. כלומר אין זו מלוה שלימה: כדי רביעיית צין כולן. קשיא לשמואל דלמחר רובע רביעיית דהיינו כוס יפה: ה"ג מויג כוס יפה דקאמר שמואל לכל חד וחד דהו לטו כולו רביעיית: אל מרא וין כי יפאדס. אלמא וין מראה צבי: קליות

רשב"ג שאף הן היו באותו הגם. דלמחר צבמס' סוטה (ד' א'): צבכר נשים דקמיית שהיו צלותו הדור נגאלו וכן גבי מקרא מגילה אמר הכי^א משום דעל ידי אסתר הוה וכן גבי מוסכא צבמס' שבת (ד' כג). לשון מורינו הלוי: **אמר** ר"י **אמר שמואל ד' כוסות הללו לרין** שיהא צבן. בכל אחד כדי שיהא צבן מויגת כוס יפה של ברכה שיעורו רובע רביעיית לוג כדי שימוזגו ועמוד על רביעיית לוג לכל חמרלא דלא לרי על חד מלת מיא לאו חמרלא הוא הכי מפרשינן לה צבמס' שבת בהמוילא וין (ד' עו). והשתא קס"ד דמוינת כוס יפה ורובע רביעיית לאו חד שיעורא הוא. כוס יפה כוס של צבמס' משום דעשרה דברים נלמרו בכוס של ברכה כו' כדל' צבמס' צרכות (ד' ג'). **שפאן** חי. שלא מוגז צמיס יא וכוון שיש צו רביעיית לוג דצבציר מרביעיית לאו כלום הוא דכי היכי דמוזג צעינן רביעיית צין הכל ה"ג חי צעינן רביעיית: **צבת** אחת. עירה ארבעתן בתוך כוס אחד כך פירש רבינו שלמה. ולא נהירא דלפי שותה הרבה בכלי אחד לא חשיב אלא כוס אחד דהאי רביעיית אינו אלא למעוטי פחות מרביעיית אבל טפי מרביעיית בכוס אחד חשבו כוס אחד. וי"ל דכתי פירשו צבת אחת שלא על סדר משנתנו אלא שתתן לרופין: **הקשה** מפני. מכל כוס וקום שמתח יו"ט יא יד ארבעה כוסות: שאין חשיבות אלא צין מוגז. והני מיילי ציינות שלהן דדרו על חד מלת מיא אבל ימות שלנו לא צעי מויגה: ידי וין יא. משום שמתח יוט כדתיאל לקמן (ד' קט). ושמתח צבמס' צביה משמתחו צין: **אבל** ידי ארבעה כוסות לא יא. וכוון חשבוין כוס ראשון ולא יומר ולרין להביא עוד שלשה כוסות על הקדר: לרין שיהא צבן כדי רביעיית. כלומר בכל אחד ואחד כדי רביעיית לוג: אחד חי. לרין רביעיית דצבציר מרביעיית לא חשיבא כשהיה כדנפקא לן מכל משקא אשר ימתה וירקא (ה'): **ואחד** מוגז. שהיה צו רובע רביעיית וין ושלשה רבעין מים דהוי צין כוליהו רביעיית: **ואחד** ישן. שאין צו טעם וין כל כך שנעשה חש. אי נמי חדש אין צו טעם וין: לרין שיהא צו טעם וין. למעוטי חדש וישן: **ומראה**. שיהא ארום: קתני מיהא כדי רביעיית. לכל אחד ואחד ואת אמרת כדי מויגת כוס יפה לכל אחד ואחד וס"ד דשני שיעורים הן מדלא קאמר שמואל כדי רביעיית כלשון הצרייתא: הכי גרסינן רביעיית. מירובא היא לומר שלשון שמואל ולשון הצרייתא אחד הן וכדי מויגת כוס יפה דקאמר שמואל היינו רובע רביעיית וין כדי שימוזגו ועמוד על רביעיית כדלמחר בהמוילא וין (שבת ד' עו): כך נראה שיהא צעינן ועיקר. ורבינו (ה' פ"י) שכן מקשה הגמ' דקס"ד לשמואל קאמר רביעיית צין כולן וצרייתא קאמר לכל אחד ואחד ומירין הגמ' דשמואל שיהא צבן ואיכא לפרושי נמי דצין כולן קאמר: אל מרא וין. אל תתמוד להיות רגיל צו כי יתאדם מכלל דיין נמי מראה צבי וטעמא נמי צעי דמזוהר עליה שלא להשתכר צו: **ואחד** הפינוקים. שם הם נגאלו: **וכי מה** פועלם יש לפינוקים. הלא פטורין מן הנאות: קליות

אל תרא וין כי יתאדם. הכא מיימי האי קרא לחשיבות וין ארום ובהמוכר פירוש (ב"ב ד' א'). פ"י רש"ס התם דמיימי לה לגרעיותא ושם מפורש: **חן**

(א) [שבת כג. מגילה ד. ערכין ג. טו טור לת, א] נתייף והל"ה ליתא מיתת רב אהרן (ד' ומגילה ד. טו) [שבת עז. טו] (מגילה ד. טו) [דברים טו] [ועין תוספות טו] מגילה ד. ד"ה שאף הן: (ט) ערך עשר (ו) ועי' תוספות נשים ד"ה מודים וכו'.

תורה אור השלם
1. אל תרא וין כי יתאדם כי יתן כבוד עינו ויתהלך במישיקו:

הגהות הב"ח
(א) רשב"ג ד"ה ה"ג וכו' ורבינו שלמה פ"י שכן מקשה וכו' קאמר רובע רביעיית צין סגן:

מוסף תוספות
א. ודלפירושו היה לו לומר שהן. מוס' מגילה ד. ב. לכך נראה דה"פ דאף הן היו וכו'. כלומר שאף הן נעשה גם כהן לאנשים. מוס' ר"פ. וכן בספח שהיו משועבדות בחופה בצצורים וכן בחופה הגוירה היתה מאד עליין. מוס' מגילה ט. לא נתחייבו נשים מטעם שאף הן היו באותו הגם. מוס' הא"ש. ו. ומזוהר בהוכח. שם. ה. ודשיך מיתה בכלי. מוס' ב"ב טז:

